

AMALAN PEDAGOGI BERPUSATKAN PELAJAR DAN MASALAH YANG DIHADAPI GURU-GURU PELATIH PROGRAM PENSISWAZAHAN GURU UNTUK MENGAMALKAN PEDAGOGI BERPUSATKAN PELAJAR SEMASA PRAKTIKUM

**Abdull Sukor Shaari
Mohd Izam Ghazali
Nurahimah Mohd Yusof
Mohd Isha Awang**

Pusat Pengajian Pendidikan dan Bahasa Moden, Universiti Utara Malaysia

ABSTRAK: Pembelajaran abad ke-21 memberi penekanan kepada komunikasi, kolaborasi, kritikal dan kreativiti namun sehingga kini, masih ramai guru pelatih masih mengamalkan pembelajaran berpusatkan guru. Kajian ini bertujuan untuk mengkaji sejauh manakah amalan pedagogi berpusatkan pelajar oleh guru pelatih program pensiswazahan guru (PPG) yang mengikuti program latihan mengajar manakala secara khususnya kajian ini bertujuan untuk menjelaskan (a) kaedah, pendekatan dan teknik pengajaran berpusatkan pelajar yang sering digunakan semasa praktikum, (b) respons pelajar terhadap aktiviti berpusatkan pelajar yang digunakan semasa praktikum dan (c) meneroka masalah-masalah utama guru pelatih dalam pelaksanaan pembelajaran berpusatkan pelajar dalam pengajaran dan pembelajaran di sekolah. Kajian ini menggunakan kajian kualitatif yang melibatkan empat guru pelatih mata pelajaran Bahasa Melayu sekolah rendah di Kedah yang sedang mengikuti PPG di Universiti Utara Malaysia. Data kajian dikumpul melalui temu bual, pemerhatian pengajaran dan analisis refleksi guru pelatih.

KATA KUNCI: Amalan pedagogi berpusatkan pelajar, Program Pensiswazahan Guru, Latihan mengajar

PENGENALAN

Kerajaan Malaysia melalui Kementerian Pendidikan Malaysia berusaha mengangkat pendidikan bertaraf dunia sebagai wacana dalam dasar pendidikan negara dan meletakkan proses pendidikan sebagai satu bidang yang penting dalam kehidupan seharian khususnya di sekolah-sekolah yang berfungsi sebagai satu institusi perkembangan ilmu. Salah satu daripada agenda dalam Pelan Transformasi Pendidikan Nasional (2015-2025) ialah mengangkat kualiti guru. Menurut Wan Mohd Zaki (1993), sehubungan dengan hasrat kerajaan ke arah pendidikan bertaraf dunia ini, para pendidik harus membuat anjakan paradigm terhadap pemikiran serta tanggapan yang akan melibatkan penyusunan strategi pengajaran yang dipilih dalam bilik darjah. Justeru itu, para pendidik perlulah sentiasa mengenal pasti kelemahan pelajar dan menyediakan pelbagai kaedah pengajaran dan pembelajaran yang sesuai dan dapat menarik minat pelajar.

Latihan mengajar atau praktikum ialah kursus yang wajib dilalui oleh semua guru pelatih di Universiti Utara Malaysia. Tempoh mereka menjalani praktikum ialah selama 12 minggu iaitu pada semester akhir. Semasa praktikum, semua guru pelatih yang telah menyandang jawatan sebagai guru dan setiap mereka adalah

bertanggungjawab sepenuhnya terhadap pengajaran, penilaian dan pengurusan kelas mereka. Mereka dibimbing oleh dua penyelia iaitu seorang di universiti dan seorang lagi di sekolah (guru pembimbing).

Penyelia di universiti akan melawat dan membuat bimbingan pengajaran sebanyak dua kali untuk tempoh pemerhatian pengajaran dan penilaian prestasi guru pelatih. Sebaliknya, guru pembimbing di sekolah pula mempunyai peranan yang lebih berterusan dalam bimbingan pelatih, yang berlaku setiap hari di persekitaran sekolah. Sebagai sebahagian daripada guru-guru praperkhidmatan, biasanya mereka menghadapi masalah yang berbeza dalam pengalaman praktikum pengajaran mereka. Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti amalan pedagogi berpusatkan pelajar dan masalah-masalah yang dihadapi oleh guru pelatih untuk mengamalkan pedagogi berpusatkan pelajar sepanjang mereka menjadi guru pelatih.

PENYATAAN MASALAH

Sehingga kini, terdapat banyak masalah telah dikenal pasti yang dihadapi oleh guru pelatih ketika mereka menjalani praktikum. Antaranya ialah prestasi guru pelatih ketika menjalani latihan mengajar yang didapati kurang memuaskan (KPM, 2005), kurangnya usaha guru pelatih untuk belajar untuk mengajar dan memperbaiki pengajaran mereka (Zakaria, Soaib, Abdul Rasid & Yahya, 2001), tahap kesediaan dan pengetahuan pedagogi guru-guru pelatih dikatakan kurang memuaskan (Abdul Razak & Ahmad Shukri, 2002) dan tahap keyakinan diri mereka juga dikatakan masih rendah (Hashim & Mohd Daud, 2001).

Setakat ini, terdapat banyak kajian yang dilakukan terhadap kualiti guru-guru terlatih, tetapi hanya sedikit kajian sahaja diberikan terhadap guru-guru pelatih (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2003).

Selain itu, walaupun terdapat beberapa kajian yang menunjukkan bahawa pembelajaran berpusatkan pelajar membawa kesan yang positif kepada pelajar (Shuhaida, 2002; Khoo, 2008; Skolnick, 2008), namun tidak banyak kajian yang dijalankan untuk mengenal pasti proses pengajaran yang melibatkan strategi ini.

Tujuan kajian ini ialah untuk menghuraikan

1. Apakah kaedah, pendekatan dan teknik pengajaran berpusatkan pelajar yang sering digunakan semasa praktikum?
2. Apakah respons pelajar terhadap aktiviti berpusatkan pelajar yang digunakan semasa praktikum?
3. Apakah masalah-masalah utama pelajar dalam pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran di sekolah?

SOROTAN LITERATUR

Program latihan mengajar memberikan peluang kepada guru pelatih untuk mengaplikasikan pengetahuan dan mempraktikkan teori-teori yang dipelajari di atas kertas ke dalam situasi yang sebenarnya. Dengan ini, guru pelatih akan dapat mengubah suai kefahaman mereka ketika sesi refleksi dengan pensyarah pembimbing (Norani & Mohd Azhar, 2008). Dalam hal ini, Syed Ismail Syed Mustapa (2013) telah menjalankan satu kajian terhadap amalan dan pendekatan bimbingan pengajaran pensyarah dalam program mentoring praktikum serta impaknya terhadap kualiti guru pelatih. Sampel kajian beliau ialah sebanyak 53 orang guru pelatih daripada IPG Ilmu Khas yang mengikuti kursus Pendidikan Khas Masalah Pembelajaran, Pendidikan Khas masalah Penglihatan dan Pendidikan Seni Visual. Kajian beliau menggunakan pendekatan gabungan antara kuantitatif dan kualitatif. Dapatan kajian menunjukkan bahawa amalan bimbingan pengajaran yang paling dominan bagi kursus PMKB dan PSV ialah dalam aspek pengajaran dan pembelajaran manakala bagi kursus PKMD amalan paling dominan ialah dalam aspek pengetahuan dan kefahaman. Hasil kajian juga menunjukkan bahawa amalan bimbingan yang dilaksanakan oleh pensyarah telah memberikan kesan terhadap kualiti guru pelatih dalam aspek kemahiran pengajaran, profesionalisme keguruan, pengetahuan dan kefahaman.

Seterusnya, sorotan literatur akan meninjau kajian-kajian lalu yang berkaitan dengan pembelajaran berpusatkan pelajar dan hubungannya dengan pencapaian pelajar. Terdapat kajian yang mendapati pencapaian kooperatif mempengaruhi pencapaian pelajar. Antaranya kajian Shuhaida (2002) yang mendapati terdapat perbezaan kesan positif penggunaan strategi pembelajaran kooperatif dengan strategi pembelajaran konvensional terhadap pencapaian pelajar. Kajian beliau menggunakan kaedah kuasi eksperimen terhadap 208 pelajar dalam mata pelajaran Akaun.

Selain itu, kajian Khoo (2008) bertujuan mengkaji kesan kaedah penyelesaian secara kolaboratif terhadap minat, kesediaan dan gaya pembelajaran pelajar. Khoo (2008) menggunakan juga kaedah kuasi eksperimental dengan reka bentuk faktor 3 X 2 kepada seramai 294 pelajar. Kesetaraan antara kumpulan ditentukan dengan menggunakan praujian Cornell dan praujian prestasi. Dapatan kajian menunjukkan bahawa pelajar kumpulan kaedah penyelesaian masalah secara kolaboratif mencapai prestasi yang lebih tinggi.

Di samping itu, kajian Skolnick (2009) telah membandingkan kesan pengajaran kajian kes dan pengajaran tradisional ke atas kemahiran kerja berpasukan, penyelesaian masalah dan pencapaian pelajar. Sebanyak 252 sampel telah digunakan dalam kajian ini. Dapatan kajian ini menunjukkan terdapat peningkatan secara signifikan terhadap sikap terhadap sains, kemahiran kerja berpasukan, kemahiran penyelesaian masalah dan pencapaian pelajar.

METODOLOGI

Reka Bentuk Kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif bagi menjawab beberapa persoalan kajian. Mengikut Creswell (1998), terdapat beberapa sebab kenapa penyelidik memilih pendekatan kualitatif ini. Antaranya ialah (a) sifat persoalan kajian yang memerlukan jawapan kepada bagaimana dan apa yang berlaku. (b) tajuk yang berbentuk penerokaan. (c) apabila sesebuah kajian memerlukan pandangan yang terperinci. (d) pendekatan yang menekankan pengkaji sebagai pelajar yang mampu menceritakan sesuatu cerita daripada pandangan peserta dan bukan daripada pakar yang menghakimkan peserta

Dalam kajian ini, perkara yang dikaji ialah kaedah, pendekatan dan teknik pengajaran berpusatkan pelajar yang sering digunakan semasa praktikum, kaedah, pendekatan dan teknik pengajaran berpusatkan pelajar yang paling sesuai digunakan semasa praktikum dan masalah-masalah utama pelajar dalam pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran di sekolah. Untuk mendapatkan data yang mendalam tentang proses pengajaran dan pembelajaran Guru Pelatih ini, teknik pengumpulan data yang digunakan ialah pemerhatian, kajian dokumen dan temu bual dengan peserta kajian. Analisis daripada data-data ini membolehkan satu huraian dan gambaran mendalam tentang kaedah, pendekatan dan teknik pengajaran berpusatkan pelajar yang paling sesuai digunakan semasa praktikum dan masalah-masalah utama pelajar dalam pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran di sekolah dapat dilakukan.

Tempat dan Peserta Kajian

Untuk memenuhi keperluan pengumpulan data, sebanyak sebuah sekolah telah digunakan. Sekolah ini menjadi tempat guru pelatih menjadi guru. Sekolah ini dipilih kerana guru pelatih mengajar mengikut masa yang ditetapkan oleh pihak sekolah mengikut jadual waktu yang disediakan. Pengkaji mengenali guru-guru yang terlibat dan keadaan ini memudahkan penyelidik menjalankan kajian.

Tempoh praktikum guru pelatih yang mengambil Program PPG di Universiti Utara Malaysia berlaku pada tahun terakhir. Semua guru pelatih telah ditempatkan di beberapa buah sekolah terpilih bersama-sama dengan 3 atau 4 - lain rakan-rakan untuk tempoh keseluruhan tempoh praktikum (3 bulan). Pada masa kajian ini berlaku, guru pelatih telah menyandang jawatan sebagai guru di bawah pengawasan penyelia guru dan penyelia praktikum dan dalam tempoh itu, setiap daripada mereka adalah bertanggungjawab sepenuhnya bagi pengajaran, penilaian dan pengurusan kelas mereka. Bimbingan dan sokongan mereka adalah di bawah

tanggungjawab dua penyelia, seorang di universiti dan seorang lagi di sekolah (pembimbing). Hubungan dengan penyelia universiti melawat sekolah kira-kira dua kali untuk tempoh kira-kira 2 jam semasa pemerhatian pengajaran dan penilaian prestasi guru pelatih. Guru Penyelia mempunyai peranan yang lebih berterusan dalam bimbingan pelatih, yang berlaku setiap hari di persekitaran sekolah. Setiap seorang daripada dua penyelia bertanggungjawab untuk 50 % daripada gred akhir guru pelajar ini (purata 0-20).

Dalam kajian ini, penyelidik menggunakan kaedah pemerhatian dan temu bual yang berkaitan bagi mendapatkan data deskriptif untuk mendapatkan gambaran sebenar berkenaan amalan pembelajaran berpusatkan pelajar oleh guru pelatih. Penyelidikan kualitatif biasanya bergantung kepada metod-metod ini bagi mengumpulkan maklumat (Bogdan & Biklen, 2003). Penggunaan pelbagai metod pengumpulan data sangat penting bagi memperoleh triangulasi dan mengukuhkan dapatan kajian. Hal ini kerana, penyelidik kualitatif tidak hanya bergantung kepada hanya satu metod pengumpulan data sahaja kerana dengan ini setiap maklumat yang diperoleh dapat dikukuhkan dengan dapatan daripada sumber lain (Marohaini, 1996). Contohnya, melalui pemerhatian pengajaran guru pelatih penyelidik mendapat maklumat dan gambaran sebenar amalan pengajaran pembelajaran berpusatkan pelajar secara 'first hand' tetapi maklumat tersebut dikukuhkan juga dengan temu bual dengan guru pelatih berkenaan untuk mendapatkan pemahaman yang mendalam peserta kajian.

Pengumpulan data dilakukan dalam tempoh tiga bulan iaitu dari bulan Mac hingga bulan Jun 2015 iaitu sepanjang tempoh praktikum guru pelatih. Temu janji dilakukan terlebih dahulu semasa kajian lapangan dijalankan kerana peserta kajian terlibat sebagai guru sepenuh masa di sekolah beliau. Semasa kajian lapangan ini dijalankan, kaedah pemerhatian dijalankan bertujuan untuk mengukur keadaan sebenar amalan pengajaran pembelajaran berpusatkan pelajar oleh guru pelatih. Jenis pemerhatian yang dijalankan ialah pemerhatian bukan peserta (non-participant observation). Semasa pemerhatian sebenar dijalankan ini, penyelidik memerhati proses pelaksanaan pengajaran pembelajaran mata pelajaran Bahasa Melayu oleh peserta kajian.

Pengkaji turut menyediakan senarai semak amalan pengajaran berpusatkan pelajar. Penyelidik turut menggunakan catatan pengalaman untuk mencatatkan semua peristiwa yang berlaku. Rakaman video tidak dijalankan kerana pengkaji merasakan peserta kajian dan murid-murid terpaksa berlakon di samping murid juga tidak selesa dan akan mengganggu proses pengajaran dan pembelajaran.

Selain pemerhatian, kaedah temu bual juga dijalankan untuk mendapatkan data deskriptif. Temu bual membolehkan pengkaji memperoleh maklumat mengenai sesuatu perkara yang kompleks, samar dan kurang jelas dan sukar mempuat kesimpulan melalui kaedah pemerhatian semata-mata (Razali, 1993). Dalam kajian ini, penyelidik menggunakan kaedah temu bual untuk mengukuhkan dan melengkapkan data yang diperoleh daripada pemerhatian. Untuk itu, selepas sahaja pemerhatian dijalankan, temu bual bersama-sama peserta kajian terus dijalankan. Temu bual yang dijalankan bertujuan untuk mendapatkan gambaran sebenar amalan pengajaran pembelajaran berpusatkan pelajar dan mengenal pasti masalah-masalah utama peserta kajian ketika melaksanakan pengajaran berpusatkan pelajar dalam mata pelajaran Bahasa Melayu.

Bentuk temu bual yang dijalankan ialah temu bual berfokus iaitu responden ditemu bual dalam jangka masa tertentu. Penyelidik menggunakan panduan beberapa set soalan yang diambil daripada protokol temu bual (Yin, 1984) iaitu teknik yang membolehkan peserta kajian memberikan pandangan di luar konteks soalan berstruktur. Semua responden ditemu bual menggunakan soalan separa berstruktur di mana protokol temu bual ini dijadikan sebagai panduan penyelidik dalam tema-tema tertentu. Kajian ini menggunakan kaedah temu bual sebagai sumber utama manakala kaedah pemerhatian digunakan bagi menyokong dapatan kajian. Dengan menggunakan dua kaedah pengutipan data ini, triangulasi dan pengukuhan data dapat mengukuhkan kesahan dalam reka bentuk kajian ini.

Analisis data menggunakan kaedah analisis perbandingan secara berterusan yang melibatkan kombinasi pengumpulan data dengan analisis. Ia bermaksud analisis data dijalankan bermula sebaik sahaja pengkaji

memulakan kerja lapangan iaitu secara serentak. Terdapat tiga peringkat analisis data iaitu (i) memahami data (ii) menghasilkan kategori, dan (iii) konsep analitikal. Data-data ini perlu diteliti secara berhati-hati supaya kajian ini menjadi berguna dan dapatan yang diperoleh menjadi bermakna (Miles & Huberman, 1994). Memahami data merupakan langkah awal dalam prosedur penganalisan data dan ia bermaksud penyalinan semula atau pengindeksan semua transkrip temu bual, dan catatan pemerhatian. Dalam proses ini, pengkaji akan menjawab soalan seperti apakah yang dinyatakan dalam data dan bagaimanakah untuk menjawab soalan penyelidikan.

Pengkodan pula ialah penyelidik meneliti teks untuk mendapatkan kategori yang menonjol daripada *nodes* dengan membuat perbandingan dan bertanyakan soalan. Kategori-kategori tersebut diberi nama atau dilabelkan. Seterusnya penyelidik merujuk kepada soalan kajian, meneliti setiap unit data, perenggan demi perenggan, ayat demi ayat bagi melihat idea dan teks untuk dikod dalam *nodes* terbuka. Seterusnya, pengkaji mengenal pasti kepunyaan atau pemilikan dan ukuran nodes. Melalui proses ini, pengkaji dapat mengenal pasti pola-pola yang timbul daripada data. Penghasilan kategori analitikal pula ialah proses membandingkan kategori dan perhubungannya secara berulang kali bagi membolehkan penyelidik melihat perbezaan perspektif daripada kategori peserta yang berlainan yang terlibat dalam kajian ini.

DAPATAN KAJIAN

Soalan 1. Apakah jenis pembelajaran berpusatkan murid yang digunakan dalam praktikum?

Dapatan ini diperoleh melalui analisis buku latihan atau lembaran kerja pelajar. Bagi Peserta P01 dan P03, kaedah yang paling kerap digunakan ialah simulasi dan perbincangan manakala bagi peserta P02 dan P03 menggunakan kaedah main peranan. Dapatan kajian ini, menunjukkan kesemua peserta kajian menggunakan kaedah PBP.

Dapatan kajian mendapati bahawa kaedah atau teknik pengajaran berpusatkan pelajar yang sering digunakan digunakan semasa praktikum ialah

Simulasi – murid melakonkan watak di dalam satu situasi yang diwujudkan hampir menyerupai keadaan sebenar.

Perbincangan – satu aktiviti berkumpulan di mana murid-murid akan bekerjasama antara satu sama lain berkongsi pendapat dalam mencari jawapan/penyelesaian bagi sesuatu masalah.

Sumbangsan – satu cara yang berkesan untuk mendapatkan banyak idea daripada murid.

Main peranan - aktiviti dalam pengajaran yang memberi peluang kepada murid untuk membayangkan diri sendiri atau orang lain dalam pelbagai situasi tertentu. Aktiviti ini merupakan salah satu cara untuk mendapatkan penglibatan aktif murid-murid dalam pengajaran dan pembelajaran. Aktiviti ini boleh dijalankan di dalam kelas dan murid-murid yang mengambil bahagian haruslah berlagak seperti watak yang dibayangkan.

Di bawah ini, dimasukkan catatan refleksi oleh peserta kajian P01

Pada 9 April 2015 iaitu dalam minggu ketiga praktikum saya telah menyampaikan pengajaran yang bertemakan "Ekonomi Kita" dengan tajuk "Membeli Barang Mainan". Saya telah menyenaraikan beberapa objektif pengajaran, antaranya membaca dan mengenal pasti kata ganda penuh. Saya telah menayangkan video yang memaparkan aspek tatabahasa kata ganda kepada murid-murid. Melalui tayangan video tersebut, saya telah menggalakkan pembelajaran sendiri murid-murid yang cuba memahami kandungan yang disampaikan melalui video. Seterusnya saya telah bertanya beberapa soalan kepada murid-murid untuk menguji kefahaman mereka tentang kandungan video yang telah ditayangkan. Beberapa orang murid mampu memberi penerangan dengan baik. Situasi ini telah "menghidupkan" suasana pembelajaran dalam kelas di samping dapat membantu meningkatkan kefahaman murid-murid yang lemah. Kemudian, saya telah meminta murid-murid mencari kata

ganda penuh yang terdapat dalam teks yang diberikan lalu menuliskannya pada papan putih. Seterusnya, murid-murid menulis ayat menggunakan kata ganda penuh yang telah disenaraikan.

Pada 7 Mei 2015 iaitu dalam minggu ketujuh praktikum saya telah menyampaikan pengajaran yang bertemakan "Tradisi Kita" dengan tajuk "Berbudi Bahasa Amalan Kita". Saya telah menyenaraikan beberapa objektif pengajaran, antaranya meneliti gambar dan melengkapkan dialog dalam gambar. Pada bahagian set induksi saya telah menayangkan video yang memaparkan situasi di klinik. Di sini, saya telah memberi ruang kepada murid-murid untuk membentuk kefahaman sendiri berdasarkan kandungan yang terdapat dalam video yang ditayangkan. Beberapa orang murid telah menceritakan pengalaman sendiri ketika mendapatkan rawatan di klinik. Seterusnya, murid-murid telah diberikan gambar (komik) untuk dilengkapkan dialognya. Beberapa orang murid berlakon di hadapan kelas berdasarkan dialog yang telah dilengkapkan. Saya gunakan strategi ini untuk meningkatkan keyakinan murid-murid.

Refleksi PO2

Saya sering menggunakan aktiviti berkumpulan sebagai kaedah pengajaran dalam hampir setiap kelas. Aktiviti berkumpulan ini kebiasaannya dilakukan semasa fasa "guided practise" di mana "guidance" itu diberikan oleh rakan-rakan pelajar yang lebih pandai berbanding rakan-rakan mereka yang lain. Hal ini juga disebabkan susunan kelas yang kondusif yang amat sesuai untuk perbincangan sesama pelajar berbanding mendengar penerangan dari guru.

Selain daripada itu, saya juga menggalakkan pembentangan oleh pelajar. Pembentangan dilakukan dalam setiap kelas walaupun dalam kelas belakang yang terdiri daripada pelajar-pelajar lemah. Memandangkan saya mengajar Bahasa Inggeris, secara tidak langsung saya juga dapat menilai kemahiran lisan mereka. Saya berpendapat yang pembentangan membantu pelajar untuk bersikap lebih yakin dan dapat menyampaikan idea dan pendapat mereka sendiri. Mereka bukan sahaja boleh membantu pelajar lain untuk memahami sesetengah topik dengan lebih baik bahkan menjadikan suasana kelas lebih ceria dengan gaya pembentangan masing-masing.

Selain daripada aktiviti berkumpulan, hasil kerja pelajar secara individu juga akan dikumpulkan dan dibuat salinan untuk diberikan kepada rakan-rakan yang lain. Hal ini juga digemari oleh pelajar kerana bagi pelajar yang tidak mempunyai kemahiran lisan yang baik, mereka boleh menunjukkan bakat mereka dari segi penulisan pula. Kebanyakan hasil kerja dari kelas yang baik turut diberikan kepada rakan-rakan mereka yang berada di kelas belakang. Pengajaran seperti ini amat sesuai untuk pengajaran yang memerlukan nota seperti "grammar" dan "literature".

Soalan 2

Bagaimanakah respons pelajar terhadap aktiviti pedagogi berpusatkan pelajar?

Semasa proses pengajaran dijalankan, semua murid telah memberikan respon dan kerjasama yang baik. Murid dilihat bersemangat dan teruja untuk menjalankan setiap aktiviti yang telah guru rancang. Semasa aktiviti set induksi, guru telah cuba menggunakan pendekatan TMK iaitu dengan mencari lagu-lagu yang bersesuaian dengan tema. Ini ternyata dapat menarik minat murid dalam aktiviti pembelajaran seterusnya. Kesimpulan yang boleh dikatakan dalam fasa set induksi ini ialah, ianya berjaya menarik minat murid untuk belajar. Adanya aktiviti di hadapan kelas membuatkan murid bersemangat dan bersungguh-sungguh untuk mengetahui tajuk P&P hari ini. Kerjasama dan respon murid menunjukkan murid faham dan mendengar setiap maklumat disampaikan oleh guru.

Penerangan yang jelas banyak membantu murid dalam setiap aktiviti yang dijalankan. Penerangan dan intonasi guru yang jelas dapat membantu murid memahami apa yang disampaikan oleh guru dengan lebih

berkesan. Guru sentiasa memastikan semua murid dapat mendengar dan melihat dengan jelas bahan/sumber yang ditunjukkan semasa P&P. Guru juga sentiasa peka terhadap murid dengan memberikan bantuan dan tunjuk ajar dalam memahami sesuatu konsep. Bahan bantu mengajar yang disediakan juga bersesuaian. Alat bantu mengajar yang fleksibel dan menjimatkan masa seperti carta, kad i think, dan kad bergambar membantu proses P&P berjalan lebih lancar.

Aktiviti berkumpulan yang dijalankan dapat melibatkan semua murid. Ini mendorong murid untuk melibatkan diri dengan aktif sepanjang pengajaran dijalankan.

Contoh Temu bual P01

Saya dapat melihat semua murid berusaha untuk mencuba aktiviti yang disediakan secara sukarela. Aktiviti ini juga dapat menggalakkan komunikasi antara rakan kerana mereka perlu berbincang untuk menjalankan aktiviti dengan betul. Melalui aktiviti ini juga, saya dapat melihat beberapa nilai murni yang ditonjolkan oleh murid seperti semangat kerjasama, bertimbangrasa, bertanggungjawab dan bertoleransi. Setelah aktiviti selesai dijalankan, semua murid menunjukkan sikap yang positif dan meluahkan perasaan gembira. Suasana pembelajaran kelihatan ceria dan memberangsangkan.

Pembentangan hasil aktiviti yang dijalankan dapat membantu murid mempunyai daya keberanian untuk bercakap dikhalayak ramai. Murid akan mempunyai rasa tanggungjawab dan berkebolehan untuk menerangkan kepada rakan-rakan hasil dapatan mereka.

Selain itu, personaliti seseorang guru juga dapat menarik minat murid terhadap pembelajaran. Bagi saya, saya tidak terlalu garang atau menunjukkan rasa marah jika murid tidak dapat menjawab soalan, tetapi saya selalu memberikan penghargaan, penegasan dan galakan seperti memberikan tepukan, kata-kata pujian dan ganjaran kepada murid yang dapat menjawab soalan dengan betul. Elemen ini sebenarnya dapat mengeratkan hubungan antara murid dengan guru dan murid akan rasa lebih selesa untuk bertanya atau berkongsi idea bersama guru. Saya dapat mengaplikasikan kemahiran ini sepanjang pengajaran dijalankan. Saya yakin dengan menggunakan kemahiran ini, saya dapat memberi galakan kepada murid untuk melibatkan diri secara aktif dalam aktiviti pembelajaran.

Memberi pengukuhan kepada murid juga dapat memupuk semangat keyakinan untuk murid yang mewujudkan tingkah laku positif. Pengukuhan juga dapat membantu memperbaiki disiplin kelas dengan mengubah tingkah laku negatif yang timbul. Keadaan ini dapat ditunjukkan apabila guru menjalankan aktiviti semua murid berusaha untuk memilih jawapan yang betul untuk mendapat pujian tersebut. Bagi murid yang belum menerima pengukuhan juga sentiasa berusaha menunjukkan tingkah laku yang baik. Situasi ini menjadikan disiplin kelas bertambah baik dan aktiviti pengajaran dan pembelajaran dapat dijalankan dengan lancar dan berkesan. Murid yang telah menerima pengukuhan berasa usahanya telah dihargai dan semangat keyakinan terhadap daya pembelajarannya semakin bertambah. Perhubungan di antara guru dengan murid juga bertambah mesra dan aktiviti pengajaran guru menjadi proses pengajaran dan pembelajaran yang digemari oleh murid.

Soalan 3. Apakah masalah-masalah utama yang dihadapi oleh Felo TFM untuk mempraktikkan PBP?

Kajian ini mendapati masalah utama yang dihadapi oleh GP untuk mengamalkan PBP ialah a) pengurusan masa, b) memberi penerangan dan mengawal kelas.

Masalah utama dalam mengadakan pembelajaran berpusatkan pelajar adalah kos dan masa dalam menghasilkan alat bantu mengajar yang membolehkan pembelajaran seperti itu dijalankan. Saya juga melihat guru-guru lain dan bukan sahaja saya yang mengalami masalah ini. Sebagai contoh, walaupun untuk membuat salinan di mesin fotokopi bilik guru perlu dibayar kepada sekolah yang mencecah lingkungan RM50 sebulan, dan tidak termasuk dengan bahan-bahan lain seperti mini whiteboard, kertas mahjong, kertas warna, kertas laminate, pen marker, dan sebagainya. Oleh itu, kadangkala guru meminta pelajar untuk

menyalin sahaja nota walaupun ianya menyebabkan pembelajaran menjadi bosan dan tidak melibatkan pelajar.

Selain itu, kemudahan ICT yang agak terhad juga membantutkan pembelajaran yang lebih interaktif dan menarik. Pelajar juga kadangkala bosan dengan teknik yang sama. Masa yang tidak mencukupi juga boleh menjadikan ianya masalah untuk menjalankan pembelajaran berpusatkan pelajar. Oleh kerana kawasan sekolah yang agak berbukit dan mempunyai tangga, pergerakan pelajar ke makmal, bilik-bilik khas dan bilik darjah memakan masa yang agak panjang. Oleh itu, banyak masa yang terbazir di situ dan menyebabkan masa PdP yang dirancang terjejas dan menyebabkan guru mengambil cara alternatif dengan menerangkan sendiri dan tidak bertanyakan pelajar untuk menerangkan.

Berdasarkan temu bual yang dijalankan, didapati terdapat dua orang peserta yang menyatakan mereka menghadapi masalah dengan pengurusan masa iaitu peserta kajian P01 dan P03. Contoh dapatan temu bual berkaitan pengurusan masa oleh peserta P03 (Fazilah) disertakan.

Contoh temu bual dengan P01

Antara cabaran yang dihadapi dalam melaksanakan strategi pembelajaran berpusatkan murid adalah dalam menerangkan tugas kepada murid-murid dan kawalan kelas dalam melaksanakannya. Dalam memastikan murid-murid faham tentang tugas yang perlu dilakukan saya telah menggunakan pembesar suara mudah alih untuk membantu penyampaian saya. Saya tidak gemar melontarkan suara dengan kuat sewaktu mengajar di dalam kelas kerana ia menjejaskan intonasi percakapan saya. Intonasi yang betul sangat penting dalam memastikan penyampaian yang berkesan. Dengan bantuan pembesar suara mudah alih, intonasi yang betul dapat dikekalkan. Murid-murid juga diberi peluang menggunakan suara mudah alih untuk membantu penyampaian mereka.

Dalam melaksanakan strategi pembelajaran berpusatkan murid, aspek kawalan kelas perlu diberikan perhatian. Untuk mengawal kelas, saya telah menggunakan kaedah ganjaran dan denda. Kumpulan murid yang berjaya mengawal disiplin diberikan ganjaran contohnya dibenarkan keluar pada waktu rehat lebih awal daripada kumpulan-kumpulan lain. Kumpulan yang tidak berjaya mengawal disiplin diminta membersihkan kelas terlebih dahulu sebelum dibenarkan keluar pada waktu rehat. Kaedah yang saya lakukan telah membantu dalam aspek kawalan kelas dan mewujudkan suasana pembelajaran yang kondusif.

Contoh temu bual dengan P02

Cabaran yang saya hadapi sepanjang pelaksanaan praktikum adalah masalah pengurusan masa. Guru yang baik seharusnya dapat memastikan pengurusan masa sesuai dengan aktiviti yang dirancangan. Jika masa tidak dirancang dengan baik dan tidak bersesuaian dengan aktiviti yang dijalankan sudah pasti pengajaran dan pembelajaran tidak dapat dijalankan dengan sempurna. Oleh kerana murid-murid ini terdiri daripada murid yang pandai dan aktif, pengurusan masa saya untuk sesuatu aktiviti yang dijalankan, sering memakan masa yang lebih. Ini kerana murid sering teruja untuk menjalankan aktiviti yang dirancang untuk mereka.

Selain itu, saya juga perlu menguasai teknik menyoal supaya aras soalan sesuai dengan murid, kebolehan dan pengalaman masing-masing. Melalui aktiviti soal jawab juga, perhubungan guru dan murid dapat dijalin dengan baik. Saya akan cuba menyoal setiap orang murid secara keseluruhan kelas supaya semua murid sentiasa bersedia dan menyediakan jawapan bagi soalan yang saya kemukakan. Setiap murid perlu diberikan peluang dan masa untuk memikirkan jawapan yang dikehendaki oleh guru.

Contoh temu bual dengan P03

Antara cabaran yang saya hadapi dalam melaksanakan kaedah simulasi ialah dari segi pengawalan kelas. Semasa melaksanakan simulasi semua murid berebut-rebut untuk melakonkan watak berdasark tajuk pada

hari tersebut . Contohnya, melaknonkan watak orang melintas jalan. Semua murid mahu melaknonkan watak tersebut. Oleh itu kawalan kelas akan menjadi terlalu bising dan mengganggu proses PdP pada hari tersebut.

Melalui kaedah perbincangan saya menghadapi masalah dengan suasana bilik darjah. Suasana susunan meja dan kerusi menyukarkan murid-murid untuk bergerak dalam kumpulan. Keadaan ini menyukarkan murid-murid berinteraksi antara satu sama lain.

Melalui kaedah sumbangsaran saya menghadapi cabaran dalam melaksanakannya kerana murid yang aktif sahaja yang memberikan idea manakala murid-murid yang pasif tidak member idea berdasarkan tajuk pada hari tersebut. Murid-murid yang pasif ini juga tidak memberi tumpuan semasa sesi PdP berlaku. Keadaan kelas akan menjadi bising dan saya perlu pandai mengawal kelas supaya PdP dapat berjalan dengan lancar.

PERBINCANGAN

Secara keseluruhannya, dapatan kajian menunjukkan bahawakaedah, pendekatan dan teknik pengajaran berpusatkan pelajar yang sering digunakan semasa praktikum ialah simulasi, perbincangan, sumbang saran dan main peranan. Selain itu, dapatan kajian mendapati respons pelajar terhadap aktiviti berpusatkan pelajar semasa praktikum adalah pelbagai dan hamper kesemuanya menunjukkan kesan yang positif. Dapatan kajian ini selari dengan kajian oleh Suhaida (2002), Skolnick (2009) dan Khoo (2008) yang mendapati bahawa pembelajaran berpusatkan pelajar membawa kesan yang positif kepada pelajar. Antaranya hampir kesemua peserta kajian mengatakan bahawa murid gembira dengan aktiviti PBP dan guru memainkan peranan utama mendorong murid untuk melibatkan diri dengan aktif sepanjang aktiviti PdP.

Akhir sekali, dapatan kajian mendapati masalah-masalah utama pelajar dalam pelaksanaan pengajaran dan pembelajaran di sekolah ialah kos dan masa penyediaan alat bantu mengajar, penggunaan ICT, pengawalan kelas, pengurusan masa, menghadapi murid-murid yang pasif dan murid yang tidak dapat memberikan tumpuan terhadap sesi PdP dan kesukaran untuk memberikan taklimat terhadap tugasan PBP.

RUJUKAN

- Abdul Razak Abdul Manaf & Ahmad Shukri Abdul Hamid (2002). Tinjauan terhadap permasalahan dan penilaian ke atas komponen latihan praktikum 1 program pengurusan kerja sosial. *Laporan penyelidikan*. Sekolah Pembangunan Sosial, Universiti Utara Malaysia.
- Bogdan, R. C., & Biklen, S. K. (2003). *Qualitative research for education. An introduction to theories and methods*. 4th ed. United States of America: Group Inc.
- Creswell, J. W. (1998). *Qualitative inquiry and research design, choosing among five traditions*. California: SAGE Publications.
- Hashim Othman & Mohd Daud Hamzah (2001). *Latihan mengajar kendalian sekolah : Penerokaan komponen-komponen kecekapan mengajar guru pelatih prasiswazah*. Kertas kerja yang dibentangkan dalam Conference on Challengges and Prospects in Teacher Education, Concorde Hotel Shah Alam, 16 – 17 Julai 2001.
- Khoo, Yin Yin. (2008). *Keberkesanan kaedah penyelesaian masalah secara kolaboratif dalam kalangan pelajar ekonomi tingkatan enam*. Tesis kedoktoran yang tidak diterbitkan. Universiti Sains Malaysia.
- Marohaini Yusuff. (1996). *Perlakuan dan proses mengarang pelajar Melayu dalam bilik darjah Tingkatan Empat. Satu kajian kes*. (Disertasi kedoktoran tidak diterbitkan). Universiti Malaya.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M (1994). *Qualitative data analysis. 2 nd Edition*. Beverly Hills: Sage Publication.
- Norani Mohd Nor & Mohd Azhar Ayob. (2008). *Persepsi guru pelatih terhadap latihan mengajar oleh guru pembimbing dan penyelia UTM semasa menjalani latihan mengajar*. Fakulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia.
- Pelan transformasi pendidikan nasional (2015-2025)*. Kementerian Pendidikan Malaysia.
- Razali Abon. (1993). *Amalan-amalan penyeliaan pengajaran dalam program praktikum pendidikan guru prakhidmat*. (Disertasi kedoktoran yang tidak diterbitkan). Universiti Kebangsaan Malaysia. Bangi. Selangor.

Skolnick, R. (2009). *Case study teaching in high school biology effects on academic achievement, problem solving skills, teamwork skills and science attitudes*. Tesis Kedoktoran yang tidak diterbitkan. Available from ProQuest Dissertation and Theses database. (UMI No. 3365623).

Suhaida Abd Kadir (2002). *Perbandingan pembelajaran koperatif dan tradisional terhadap prestasi atribusi pencapaian, konsep sendiri akademik dan hubungan social dalam pendidikan perakaunan*. Tesis kedoktoran yang tidak diterbitkan. Universiti Putra Malaysia, Serdang, Selangor.

Syed Ismail Syed Mustapa (2013). Amalan dan pendekatan bimbingan pengajaran pensyarah dalam program mentoring praktikum serta impaknya terhadap kualiti guru. *Jurnal Penyelidikan Tempawan*.. XXX, 1 – 12.

Zakaria Kasa, Soaib Asmirin, Abdul Rasid Jamian & Yahya Othman (2001). Persepsi pelatih terhadap latihan mengajar. *Suara Pendidik*, 23, 20 – 30.